

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **S. G.**

o przestępstwo z art. 54 § 1 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 28 marca 2024 r.

kasacji wniesionej przez prokuratora na niekorzyść

od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 14 lutego 2023 roku, sygn. akt IX Ka 604/22,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Starachowicach

z dnia 31 grudnia 2021 roku, sygn. akt II K 503/18

i umarzającego postępowanie

**uchyla dotyczący skazanego S. G. punkt I podpunkt 4 tiret
drugie zaskarżonego wyroku i sprawę w tym zakresie przekazuje
do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kielcach.**

Adam Roch Zbigniew Kapiński Ryszard Witkowski

[PGW]

UZASADNIENIE

S. G. został oskarżony m. in. o to, że w dacie bliżej nieustalonej w okresie od 24 lipca 2016 roku do 26 lipca 2016 roku w K., działając wspólnie i w porozumieniu z Ł. Z., Ł. S. i M. M. uchylał się od opodatkowania towarów podatkiem akcyzowym, nie ujawniając właściwemu organowi, tj. Urzędowi Celnemu w K. przedmiotu opodatkowania w postaci produkcji w miejscowości Rzepin Pierwszy poza składem podatkowym wyrobu akcyzowego w postaci tytoniu do palenia w ilości około 200 kg, przez co naraził Skarb Państwa na uszczuplenie podatku akcyzowego z tytułu produkcji tytoniu do palenia w kwocie nie mniejszej niż 153.566 zł, tj. o przestępstwo z art. 54 § 2 k.k.s.

Wyrokiem z dnia 31 grudnia 2021 roku, sygn. akt II K 503/18, Sąd Rejonowy w Starachowicach uznał oskarżonego S. G. za winnego powyżej opisanego czynu uznając, że stanowi ono przestępstwo skarbowe z art. 54 § 1 k.k.s., ustalając jednocześnie, że ilość przedmiotu opodatkowania wyrobu akcyzowego w postaci tytoniu do palenia wynosiła nie mniej niż 200 kg i za to na podstawie art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 23 § 1 i 3 k.k.s. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i 200 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 70 złotych.

Apelację od powyższego wyroku na korzyść oskarżonego wniósł prokurator, zarzucając obrazę prawa materialnego, tj. art. 54 § 2 k.k.s., poprzez wyrażenie błędnego poglądu, iż uszczuplenie przez oskarżonego S. G. podatku akcyzowego w łącznej kwocie nie mniejszej niż 153.566 zł, z tytułu produkcji tytoniu do palenia w ilości nie mniejszej niż 200 kg, przy niezmienionych ustaleniach faktycznych, nie wyczerpało znamion tego występku tylko przestępstwa z art. 54 § 1 k.k.s., podczas gdy kwota uszczuplonego podatku akcyzowego nie przekraczała dwustukrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia w 2016 roku i stanowiła małą wartość.

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2023 roku, sygn. akt IX Ka 604/22, Sąd Okręgowy w Kielcach uchylił zaskarżone orzeczenie w powyżej opisanym zakresie i na

podstawie art. 113 § 1 k.k.s. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. i art. 51 § 1 i 2 k.k.s. postępowanie umorzył.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia na niekorzyść oskarżonego wniósł prokurator, zarzucając rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., a polegające na niezasadnym przyjęciu, że czyn zarzucany S. G. polegający na uchylaniu się od opodatkowania towarów podatkiem akcyzowym poprzez nieujawnienie Urzędowi Celnemu w K. przedmiotu opodatkowania w postaci produkcji poza składem podatkowym wyrobu akcyzowego w postaci tytoniu do palenia w ilości około 200 kg i narażenia przez to Skarbu Państwa na uszczuplenie podatku akcyzowego z tytułu produkcji tytoniu do palenia w kwocie nie mniejszej niż 153.566 zł, tj. przestępstwo z art. 54 § 2 k.k.s., błędnie przypisany oskarżonemu w sprawie objętej wyrokiem Sądu Rejonowego w Starachowicach z dnia 31 grudnia 2021 roku, sygn. akt II K 503/18, jako występpek z art. 54 § 1 k.k.s., uległ przedawnieniu, a co za tym idzie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza w tym zakresie skutkująca umorzeniem postępowania.

Podnosząc powyższy zarzut prokurator wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja prokuratora okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Na wstępie rozważań w niniejszej sprawie zasadnym staje się uporządkowanie procesowych okoliczności, które legły u podstaw wadliwej decyzji sądu odwoławczego. Poddając ocenie zaskarżony wyrok nie sposób w istocie zdekodować finalnie przyjętej kwalifikacji prawnej czynu, który stał się przedmiotem umorzenia postępowania ze względu na przedawnienie karalności. Jak bowiem wskazano w punkcie I podpunkt 4 tiret drugie orzeczenia, sąd odwoławczy uchylił rozstrzygnięcie sądu rejonowego co do czynu z art. 52 § 4 k.k.s. i w tym zakresie postępowanie – ze względu na przedawnienie karalności – umorzył. Rzecz jednak w

tym, iż ów przepis nie zawiera materialnej podstawy odpowiedzialności karno-skarbowej, zaś definiuje podstawy zatarcia skazania. W zdekodowaniu intencji sądu odwoławczego pomocne zdało się więc sięgnięcie do pisemnego uzasadnienia wyroku, gdzie wskazano, iż działanie sądu spowodowanie było uwzględnieniem sformułowanego przez prokuratora apelacyjnego zarzutu obrazy prawa materialnego, tj. art. 54 § 2 k.k.s. Oczyszczając zatem przedpole założyć trzeba, że intencją sądu odwoławczego było uznanie, że czyn zarzucany S. G. wyczerpuje znamiona opisane w art. 54 § 2 k.k.s., zaś sentencja zaskarżonego wyroku w tym zakresie zawiera oczywistą omyłkę pisarską.

Powyższe ustalenia stały się koniecznym wstępem dla dalszych rozważań odnośnie do zarzutu przedstawionego w nadzwyczajnym środku zaskarżenia. W pisemnym uzasadnieniu wyroku sąd odwoławczy przyznał, że umorzenie postępowania w omawianym zakresie było błędne i wynikało z „nieściśłego obliczenia terminów procesowych” (rubryka 5.3.1. uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego). Nie wyjaśniono jednak na czym owa nieściśłość miała polegać. W kontekście tym – odwrotnie niż poprzednio – zasadne stało się sięgnięcie do sentencji orzeczenia, gdzie jako podstawę prawną umorzenia postępowania wskazano art. 51 § 1 i 2 k.k.s., odnoszącą się do terminów przedawnienia wykroczeń skarbowych.

W tym miejscu stwierdzić jednak trzeba, że zgodnie z art. 53 § 3 zdanie pierwsze k.k.s., wykroczenie skarbowe jest to czyn zabroniony przez kodeks pod groźbą kary grzywny określonej kwotowo, jeżeli kwota uszczuplonej lub narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej albo wartość przedmiotu czynu nie przekracza pięciokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia w czasie jego popełnienia. Jednocześnie wykroczeniem skarbowym jest także inny czyn zabroniony, jeżeli kodeks tak stanowi. Tymczasem sąd odwoławczy zakwalifikował czyn zarzucany S. G. – jak należy przypuszczać – z art. 54 § 2 k.k.s. Przepis ten jest jednoznaczny w swej wymowie i przewiduje sankcję w postaci kary grzywny do 720 stawek dziennych. Nie pozostawia to zatem wątpliwości, iż penalizuje on przestępstwo skarbowe, co wprost wynika z art. 53 § 2 k.k.s. Tym samym procesowy termin przedawnienia wskazuje art. 44 k.k.s., nie zaś, jak błędnie przyjął sąd okręgowy, art. 51 § 1 i 2 k.k.s.

Zgodnie z art. 44 § 1 pkt 1 k.k.s. karalność przestępstwa skarbowego z art. 54 § 2 k.k.s. ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 5 lat. Mając zaś na uwadze, że w okresie tym wszczęto postępowanie przeciwko S. G., karalność powyższego przestępstwa przedłużona została o kolejne 5 lat (art. 44 § 5 k.k.s.). Należy mieć także na względzie, że zgodnie z art. 44 § 2 k.k.s. karalność przestępstwa skarbowego polegającego na uszczupleniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej ustaje także wówczas, gdy nastąpiło przedawnienie tej należności. Zgodnie zaś z przepisami Ordynacji podatkowej zobowiązanie podatkowe przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku (art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej). Jednocześnie jednak bieg terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu, z dniem wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe, o którym podatnik został zawiadomiony, jeżeli podejrzenie popełnienia przestępstwa wiąże się z niewykonaniem tego zobowiązania (art. 70 § 6 pkt 1 Ordynacji podatkowej).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy dostrzec należy, że śledztwo o występki z art. 54 § 1 k.k.s. wszczęte zostało w dniu 8 kwietnia 2016 roku, zaś w dniu 28 lipca 2016 roku zostało wydane postanowienie o przedstawieniu S. G. zarzutu z art. 54 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s., które w dniu 29 lipca 2016 roku zostało mu ogłoszone, a następnie podlegało jeszcze zmianom na późniejszym etapie postępowania. Zatem niewątpliwie przesłanka zawieszająca bieg przedawnienia zobowiązania podatkowego w postaci wszczęcia postępowania karnego, o którym podatnik został zawiadomiony ziściła się.

Tym samym do przedawnienia karalności przestępstwa skarbowego z art. 54 § 2 k.k.s. nie doszło, a co za tym idzie sformułowany przez prokuratora zarzut kasacyjny rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego mającego istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. musiał zostać przez Sąd Najwyższy uwzględniony. Rozpoznający ponownie w postępowaniu odwoławczym złożoną na korzyść S. G. apelację prokuratora co do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie XVI wyroku Sądu Rejonowego w Starachowicach, Sąd Okręgowy w Kielcach po raz wtóry odniesie się do argumentów zawartych w tym

środka odwoławczym i wyda rozstrzygnięcie odpowiadające normom o charakterze materialnym i przepisom proceduralnym.

[PGW]

[ms]

Adam Roch Zbigniew Kapiński Ryszard Witkowski